

Ενημερωτική συνάντηση / συζήτηση με θέμα:
«Προοπτικές και επιλογές μετά το σχολείο στη Λευκωσία»
Προβληματισμοί – Συμπεράσματα

Πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 8 Οκτωβρίου 2024 και ώρα 8:30 – 11:30 στο Πολιτιστικό Κέντρο Στροβόλου ενημερωτική συνάντηση, την οποία διοργάνωσε η Επιτροπή Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία σε συνεργασία με το Πολυδύναμο Κέντρο Στροβόλου, μετά από αίτημα των γονιών που εξυπηρετούνται από τη Συντονιστική Υπηρεσία Έγκαιρης Παιδικής Παρέμβασης της επαρχίας Λευκωσίας.

Το θέμα της συνάντησης ήταν οι «Προοπτικές και οι επιλογές που έχουν τα άτομα με νοητική αναπηρία ή/και αναπτυξιακές διαταραχές μετά την ολοκλήρωση της φοίτησής τους στο σχολείο». Οι παρουσιάσεις και η συζήτηση εστιάστηκαν κυρίως σε θέματα που αφορούν την **εργασία/απασχόληση**, την **τριτοβάθμια εκπαίδευση** και την **ανεξάρτητη διαβίωση** των ατόμων με νοητική αναπηρία ή/και αναπτυξιακές διαταραχές.

Για τα θέματα καλέστηκαν να μιλήσουν εκπρόσωπος από το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, από ΜΚΟ/Συνδέσμους και από το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου (επισυνάπτεται το πρόγραμμα της συνάντησης).

Οι γονείς που παρευρέθηκαν συμμετείχαν κατά καιρούς στις ομάδες στήριξης γονιών στη Λευκωσία και τα παιδιά τους ηλικιακά είναι κάτω των 18 ετών (εκτός 1-2 περιπτώσεων) και φοιτούν σε μονάδες.

Από τη συζήτηση που ακολούθησε προέκυψαν τα πιο κάτω συμπεράσματα και προβληματισμοί:

Εργασία/Απασχόληση

- Η εκπαίδευση στα σχολεία των παιδιών δεν πληροί τα κριτήρια για την αυτονόμησή τους γιατί τους αποτρέπει από περαιτέρω κατάρτιση αφού δεν έχουν αναπτύξει δεξιότητες και δεν έχουν το κατάλληλο δίπλωμα.
- Για τη σωστή εργοδότηση των παιδιών και την ένταξη στην αγορά εργασίας χρειάζεται εντατική εκπαίδευση κατά τη φοίτηση στα σχολεία, έτσι ώστε ολοκληρώνοντας τη φοίτησή τους να έχουν τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες.
- Καμιά φορά η ένταξη σε εργασίες μέσω των σχολείων γίνεται χωρίς να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών ή οι δεξιότητές τους (πχ εργασία σε υπόγειο υπεραγοράς).
- Χρειάζεται η εφαρμογή προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού ή εξατομικευμένης στήριξης ώστε να εντοπίσουν τα ίδια τα παιδιά τα «θέλω» και τις επιθυμίες τους, αλλά και να καλλιεργείται στους νέους με αναπηρία η ιδέα της επαγγελματικής κατάρτισης ή/και μετάβασης στην αγορά εργασίας.
- Το πιστοποιητικό παρακολούθησης που δίνεται από το σχολείο τους αποτρέπει από οποιαδήποτε άλλη εκπαιδευτική κατάρτιση ή επαγγελματική αποκατάσταση.
- Χρειάζεται πλάνο μετάβασης (transition planning) από την εκπαίδευση στην εργασία, το οποίο να καταρτίζεται από νωρίς και να προετοιμάζει το άτομο με ανάπτυξη δεξιοτήτων και προετοιμασία για την ενήλικη ζωή.

- Ο ρυθμός αξιολογήσεων των παιδιών στα σχολεία είναι πάρα πολύ αργός με αποτέλεσμα να χάνεται πολύτιμος χρόνος.
- Η φοίτηση των παιδιών στο εσπερινό λύκειο/τεχνική σχολή είναι μια επιλογή που δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να έχουν απολυτήριο λυκείου και θα πρέπει να ενημερώνονται για τον τρόπο/διαδικασία εισδοχής τους (αλλά εάν είναι απόφοιτοι δημοσίου σχολείου με Πιστοποιητικό Παρακολούθησης δεν δικαιούνται εγγραφή στο Εσπερινό Σχολείο και για εγγραφή στην Τεχνική Εσπερινή Σχολή χρειάζεται απολυτήριο Γυμνασίου).
- Είναι σημαντικό οι καθηγητές της Μέσης Εκπαίδευσης που παρέχουν στήριξη να είναι κατάλληλα καταρτισμένοι για να μπορούν να προσαρμόζουν την ύλη του μαθήματος ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών.
- Έχει σταλεί αίτημα από ΕΠΑΝΑ προς το Υπουργείο Οικονομικών για τροποποίηση του Νόμου της Ποσόστωσης. Υπάρχει πρόταση και από το ΤΚΕΑΑ για να τροποποιηθούν τα κριτήρια εισδοχής στον ευρύτερο δημόσιο τομέα έτσι ώστε να μπορούν να αιτηθούν και άτομα που έχουν «Πιστοποιητικό Παρακολούθησης». Το αίτημα εξετάζεται.
- Οι κοινωνικές επιχειρήσεις φαίνονται μια καλή εναλλακτική για τα άτομα με αναπηρία (επιλογή τομέα εργοδότησης/ευέλικτο ωράριο κ.ά.) αλλά χρειάζεται τεχνογνωσία και στήριξη από τρίτους για να είναι εφικτή (πχ μελέτη βιωσιμότητας κ.ά.).

Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (αφορά στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο αλλά παρόμοιες πρακτικές ακολουθούν όλα τα Πανεπιστήμια είτε είναι δημόσια είτε ιδιωτικά)

- Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση παρέχονται περισσότερες διευκολύνσεις/εύλογες προσαρμογές στα ΑμεΑ παρά στην μέση εκπαίδευση (π.χ. προφορική αξιολόγηση κ.ά.). Οι γονείς εξέφρασαν αρκετούς προβληματισμούς όσον αφορά τη φοίτηση στη δευτεροβάθμια και πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία δεν παρέχει στα παιδιά τα κατάλληλα εφόδια για την περαιτέρω πορεία τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή στην αγορά εργασίας.
- Οι συνοδοί χρηματοδοτούνται από το ίδιο το Πανεπιστήμιο, όταν χρειάζεται.
- Άτομα που κατέχουν πιστοποιητικό παρακολούθησης και όχι απολυτήριο μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα του Πανεπιστημίου σε κάποιους κλάδους, αλλά θα πάρουν πάλι πιστοποιητικό παρακολούθησης και όχι Πτυχίο.
- Οι διευκολύνσεις/εύλογες προσαρμογές δεν αναγράφονται στα έγγραφα που δίνονται στο άτομο (πτυχίο, αναλυτική βαθμολογία κλπ).
- Οι καθηγητές Πανεπιστημίου μόλις ενημερωθούν για φοίτηση ατόμου με αναπηρία καταρτίζουν άμεσα πρόγραμμα προσαρμοσμένο στις ανάγκες του φοιτητή ανάλογα με την αναπηρία του.
- Όλες οι διευκολύνσεις γίνονται με διακριτικότητα και οι φοιτητές είναι ενταγμένοι πλήρως στα τμήματα τους.

Ανεξάρτητη Διαβίωση

- Υπάρχουν διάφορα ΜΚΟ τα οποία προωθούν προγράμματα/υπηρεσίες για διαφορετικές ομάδες π.χ. αυτισμό ή νοητική αναπηρία.

- Ανησυχίες για το μέλλον των παιδιών όταν οι γονείς αποβιώσουν – φόβοι για την ομαλή ένταξη των παιδιών σε δομές 24ωρης φροντίδας.
- Πλήρης διαφωνία για την ιδρυματοποίηση των παιδιών ή την ένταξη τους σε κλειστές δομές όπως είναι τα Κέντρα ηλικιωμένων.
- Πολλά υφιστάμενα προγράμματα από ΜΚΟ δεν έχουν κενές θέσεις και δεν δέχονται άτομα για να φοιτήσουν στα κέντρα μέρας.
- Πρέπει να γίνονται αιτήσεις κυρίως για την αυτόνομη διαβίωση για να καταγράφονται οι ανάγκες ή αναμένεται από το κράτος με βάση τον αριθμό παιδιών με αναπηρία που φοιτούν να γίνεται προγραμματισμός για την ένταξη τους σε δραστηριότητες/διαμονή ως ενήλικα άτομα.
- Δεν υπάρχουν προγράμματα για άτομα με δύσκολες συμπεριφορές με αποτέλεσμα να μένουν εγκλωβισμένα στα σπίτια τους (ή να καταλήγουν στο ψυχιατρείο).
- Τα ΜΚΟ/Συνδέσμοι υποκαθιστούν τις ευθύνες του κράτους, ενώ θα έπρεπε να ασκούν πίεση για τη δημιουργία υπηρεσιών προς τα άτομα.
- Υπάρχουν διαφορετικά αιτήματα από ομάδες γονιών αλλά χρειάζεται ενοποίηση των αιτημάτων των γονιών γιατί είναι κοινός ο στόχος για αποκατάσταση των παιδιών τους
- Είναι πολύ δύσκολη η εξεύρεση φροντιστή πλέον και το κόστος έχει αυξηθεί σημαντικά (€20 την ώρα), χρειάζεται αναθεώρηση του σχεδίου.
- Οι γονείς νιώθουν μόνοι σε όλη την πορεία στήριξης των παιδιών τους, δεν έχουν ποιοτικό χρόνο ούτε για ξεκούραση ούτε για ψυχαγωγία και αυτό βαραίνει περισσότερο τις γυναίκες που συχνά αναγκάζονται να αφήσουν τη δουλειά τους.
- Η πρώιμη παρέμβαση θα βοηθούσε και στην ανεξάρτητη διαβίωση/κοινωνική ενσωμάτωση των ΑμεΑ. Αν από τη γέννηση του παιδιού αναγνωρίζονταν και καταγράφονταν οι ανάγκες του και παρακολουθούνταν διαχρονικά από τις αρμόδιες υπηρεσίες, τότε θα ήταν σε θέση να προγραμματίζουν έγκαιρα και τις υπηρεσίες που χρειάζονται για να στηρίξουν τα άτομα κατά την ενηλικίωσή τους και να υπάρχει προγραμματισμός για τη δημιουργία αυτών των υπηρεσιών/δομών.
- Είναι σημαντική η προώθηση της αυτοσυνηγορίας ώστε να προετοιμάζονται τα παιδιά από νωρίς, να γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και να μπορούν να τα διεκδικούν (να εκπροσωπούν τον εαυτό τους και να μην λαμβάνουν τρίτοι αποφάσεις για τη ζωή τους).
- Υπάρχουν πολλές ανησυχίες για τα περιουσιακά στοιχεία των ΑμεΑ που συχνά είναι η αιτία διακοπής ή μη έγκρισης για το αναπηρικό επίδομα.

Οι παρουσιάσεις των ομιλητών βρίσκονται στην ιστοσελίδα ΕΠΑΝΑ: www.cpmental.com.cy

Επιτροπή Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία
8 Οκτωβρίου 2024

Ενημερωτική συνάντηση / συζήτηση
«Προοπτικές και επιλογές μετά το σχολείο στη Λευκωσία»

Τρίτη 08 Οκτωβρίου 2024, ώρα 08:30 – 11:30
Πολιτιστικό Κέντρο Στροβόλου (Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 34, Στρόβολος)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ενότητα 1: Εργασία - Απασχόληση	
8:30 – 8:45	Ελίζα Γεωργιάδου, Λειτουργός Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ) <i>Σχέδια επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης ΤΚΕΑΑ</i>
8:45 – 9:00	Δέσποινα Πιτσιλλή, Προϊστάμενη Προγραμμάτων Αποκατάστασης Στέλλα Φουρναράκη, Ψυχολόγος, Ίδρυμα Χρίστου Στέλιου Ιωάννου <i>Προγράμματα εργοδότηση με στήριξη και Κοινωνικές Επιχειρήσεις ΙΧΣΙ</i>
9:00 – 9:15	Έλλεν Ποντίκης, Voice for Autism <i>Κοινωνική Επιχείρηση Συνδέσμου</i>
9:15 – 9:30	Στέλλα Γεωργίου, Παγκύπριος Σύνδεσμος Καθοδηγητών Εργασίας <i>Πρόγραμμα εργοδότηση με στήριξη</i>
9:30 – 10:00	Ερωτήσεις - Συζήτηση
10:00 – 10:15	Διάλειμμα
Ενότητα 2: Τριτοβάθμια εκπαίδευση	
10:15 – 10:30	Γιάννα Χριστοφή και Ιωάννα Ιωάννου, Επιτροπή Φοιτητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΦΕΕΑ) του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου <i>Στήριξη, εύλογες προσαρμογές σε φοιτητές με αναπηρία</i>
10:30 – 10:45	Ερωτήσεις - Συζήτηση
Ενότητα 3: Διαβίωση	
10:45 – 11:00	Δομές – Κέντρα Ημέρας στη Λευκωσία, ενημέρωση από προσωπικό ΕΠΑΝΑ
11:00 – 11:15	Ερωτήσεις - Συζήτηση
11:15 – 11:30	Συμπεράσματα – Κλείσιμο συνάντησης